

Žít

Jak bych mohla zapomenout na ohromné plameny krematoria, jež pohltily část mého dětství?

Beznaděj ustoupila prázdnotě. Zmocnila se mě nelidská únava, která způsobila, že jsem přišla ve vzpomínkách téměř o všechno. Den, týden, noc, předlouhá věčnost, to všechno se mi v hlavě pomíchalo. Byla jsem sama; nebyla jsem už nic. Odkud se vzaly ty slzy? Patřily ještě vůbec mně? Je to zvláštní pocit nebýt svým pánem navzájem se překrývají realita, sen, beznaděj. Jako by najednou šlo snadno vzdát se sebe, pustit se vstříc závratí či opojení ze smrti.

Vytvoření takového života v beznaději, to celé bylo naplánované. Pečlivě kolem nás i v nás samotných pěstovali strach, nejistotu, pokrytectví, aby nás dohnali k šílenství nebo k smrti. Nemohu vytěsnit z paměti jména svých družek, které se v noci v umývárkách, tam vzadu v barácích, pomáhaly navzájem věšet na šňůrách ze svých rozcupovaných hadrů.

Dokonale nás zbavili identity našich vzpomínek, oblečení, vlasů a dokonce i zubů, pokud byly zlaté. Ale v srdcích několika z nás přetrvalo sesterství, a to pak vyzařovalo.

Pořád slyším vřelý hlas jedné kamarádky, jež strávila v lágru už pět let, jak nám říká: „Důvěřujme životu. Nepodlehne beznaději. Pěstujme si naše přátelství. Spojme své síly. Neztrácejme kuráž, tady nežije nikdo, kdo je slabý. Je třeba přežít. Je potřeba, aby zůstali svědkové.“

Tahle slova pocházela od jedné neznámé sestry. Uchytila se, vzklíčila ve mně a dlouho mi pomáhala přežívat ve chvílích vyčerpání.

Jestliže dnes vysíleně zdolávám most své paměti, pak proto, aby co nejdéle žila vzpomínka na ženy a muže, jimž byl ukraden život a kteří nám chtěli až do konce dát odvahu žít.